

Revisionsbesök 29:e mars 2017

Närvarande vid revisionssamtalet:

Miljösamordnare Stockholms Stift: Magnus Myrberg
Diplomerare Stockholms Stift: Susanne Ovsjö
Diplomerare Stockholms Stift: Ylva Wahlström Ödmann
Diplomerare Stockholms Stift: Millan Österberg
Kyrkoherde: Åsa Enerbäck-Barklund
Miljösamordnare: Mia Andersson
Administrativ chef: Olle Molin
Ordförande kyrkorådet: Karl-Erik Forsgren
Förskolan Pärlan Husmor: Christina Ölmefors
Kyrkovaktmästare: Sven-Erik Söderlind
Förtroendevald: Söderlind Ann-Marie Karlsson
Komminister: Hanne Stichel
Förtroendevald: Åke T Carlestam
Kyrkogårdsförstandare: Tomas Hallberg

Församlingsinstruktionen

Verksamhetsidén: "Att Göra Kristus synlig" startar i Kyrkoordningen (KO) och stöds genomgående av användar bibelcitater. En av de grundläggande hållbarhetsutmaningarna är: Att synliggöra miljö- och hållbarhetsfrågor teologiskt och praktiskt.

Friluftsgudstjänster är en av alla gudstjänstformer, och pilgrimsverksamheten präglar också församlingen. När det gäller undervisning som t ex konfirmander, ses etik och värdegrund som utmaningar. Förskoleverksamheten är central - inte minst i miljöarbetet - med egna odlingar och kärlek till naturen som gör att barn och vuxna vill agera etiskt.

Diakoniarbetet handlar om mänsklig hållbarhet. Församlingen söker fler aktörer och vill, som en av utmaningarna, få till socialt företagande. Vallentunas kristna råd arbetar också med miljö- och rättvisefrågor.

Vallentuna följer diplomerarnas rapport, baserad på församlingens dokumentation samt de erfarenheter som gjordes vid revisionsbesöket. Dokumentationen vittnar om att församlingen gjort en ärlig genomlysning av sin verksamhet på många områden och påbörjat ett systematiskt arbete för hållbar utveckling inom ramen för Svenska

Revisionsrapport Miljödiplomering Fas 1, Vallentuna församling

kyrkans miljödiplomering.

Planering, dialog, reflektion, utbildning

Vallentuna församling har sedan länge haft en miljömedvetenhet och ett "miljötänk" som utvecklats i olika miljögrupper. Arbetet med Svenska kyrkans miljödiplomering startade under hösten 2014, med en motion till kyrkofullmäktige som antogs den 22 september. Man beslöt då att kyrkoherden och administrativa chefen, skulle ansvara för arbetet.

Onsdagen den 29 mars 2017 genomfördes diplomeringssamtal och besök i olika delar av församlingens verksamhet. Dagen startades i Mathiasgården kl. 9 med en andakt och efter det inleddes samtalet som pausades för en fikastund. Kl. 12 serverades en vegetarisk och ekologisk lunch i Klockargården, där fler från personalen anslöt. "Inget kött serveras under fastan i dessa lokaler", deklarerade en skylt tydligt.

Kl. 13 startade verksamhetsbesöket på församlingens heltidsförskola Pärlan; utomhus och inomhus. Efter det fick besökarna se närmare på kyrkoförvaltningens lokaler och på gården bakom, ta del av stället där tidigare använda gravstenar förvaras i väntan på att tas i bruk igen, med ny inskription. Därefter vidtog pilgrimsvandring till Själastugan med varm brasa och fika. I Mathiasgården fördes till sist avslutande samtal.

Redan nu är det klokt att planera vidare för mer fortbildning inom de olika utvecklingsområdena för hållbar utveckling. Miljödiplomeringen Fas 1 kräver också att arbetet är påbörjat. Församlingen lämnade in en god komplettering på detta område.

Nulägesbeskrivning, lagefterlevnad, nödlägesberedskap, riskhantering

Det finns en lättläst och samtidigt utförlig nulägesbeskrivning som speglar läget i början av 2016. Det är utmärkt att det finns både en sammanfattande nulägesbeskrivning och även beskrivande texter i samband med mål och åtgärder. Det är en god idé att försöka knyta varje ansvarsuppgift till en tydlig funktion, dock utan att samtidigt bygga parallella strukturer.

Vision och Policy

Visionen är att värna skapelsen, dess helhet och helighet! Arbetet tar sin utgångspunkt från både gamla och nya testamentet. I GT och andra Moseboken 2:15, där det står om Edens trädgård och vårt uppdrag att bruka och vårda den. Och Jesus sa: "Gå ut överallt i världen och förkunna evangelium för hela skapelsen." (Markusevangeliet

Revisionsrapport Miljödiplomering Fas 1, Vallentuna församling

16:15). Evangelium för skapelsen är att vårda och upprätta skapelsen ständigt, vilket församlingen gör genom sitt trogna miljö- och hållbarhetsarbete.

I policyarbetet vill församlingen bygga en värdegrund, så att alla förstår vikten av detta arbete. Församlingen strävar efter en ständig förbättring, vill verka för att miljöarbetet blir positivt och utmanande. Detta är mycket gott, fast mätbara mål är stimulerande för att tydligare se en positiv utveckling. Ta gärna med detta råd till Fas 2, även om alla kloka aktiviteter inte är mätbara.

Mål och åtgärder

I mål- och åtgärdsprogrammet samlas de övergripande målen som formulerats för alla verksamhetsområden som nulägesbeskrivningen omfattar, inklusive förskolan Pärlan (I-VIII). Kyrkorådet beslutade i december 2016 att anta miljöpolicy och förslaget till mål- och åtgärdsprogrammet. Ett av delmålen i den pastorala verksamheten var att köpa in ekologiskt starkvin för nattvard. I samtalet framkom att det i morgonmässan och i familje- och ungdomsmässorna serveras alkoholfritt alternativ. I övriga mässor finns två olika kalkar, med respektive utan alkohol.

Miljötänket finns naturligt i gudstjänsten och har blivit ett stående inslag i förbönen. Flera predikanter med fokus på hållbarhet och miljö har bjudits in till i församlingen. Gudstjänstgruppen är mycket engagerad. Många gånger syns arbetet med hållbarhet tydligare i församlingshemmen. Det är lätt hänt att glömma bort att berätta om arbetet för den gudstjänstfirande församlingen och att miljötänket även får genom-syra kyrkorummet.

Vad beträffar uppvärmning av kyrkorna, har församlingen gjort en grundläggande analys av flera olika parametrar som miljönytta och gamla kyrkobyggnaders värde, snarare än att fatta snabba beslut.

Det är bra att församlingen skaffat bruna kompostkärl. Det verkar behövas en gemensam funderare för att få en god struktur på återvinningen vid kyrkogårdarna, eftersom en del besökare slänger fel saker i komposten.

Övergripande mål, delmål, åtgärdsprogram

Församlingen har följt handbokens uppställning med övergripande mål, delmål och åtgärdsprogram för verksamheten inom de åtta olika verksamhetsområdena. Dokumentet är väl strukturerat och specificerat, man ser tydligt hur delmålen ska uppfyllas, vem som är ansvarig, vilken tidplan som ska hållas och hur uppföljningen ska göras. Dokumentet "Mål och åtgärdsplan" har fastställts av kyrkorådet.

Revisionsrapport Miljödiplomering Fas 1, Vallentuna församling

Det är utmärkt att det funnits utrymme för "brainstorming" i varje verksamhetsområde och att detta finns dokumenterat till framtida aktiviteter. Det är också fint med "parkerade delmål" som finns för varje verksamhet, att jobba vidare med i den nära framtiden eller längre fram i tiden. Där ryms många goda idéer.

För läsare som inte är lika insatta i vem som gör vad i församlingen, skulle det underlätta om det i framtida dokumentation tydligt framgår vem (namn) gör vad (befattning/uppdrag), t ex för de olika grupperna som har arbetat fram Mål- och åtgärdsprogram för verksamheten (I – VIII).

Organisation och verksamhetsstyrning

En miljögrupp bestående av tretton personer har arbetat fram underlaget till Fas 1: kyrkoherden, tre förtroendevalda samt anställda i arbetslaget som representerar både församlings- och kyrkogårdsverksamheten. Könsfördelningen är åtta kvinnor och fem män. Dock saknas musiker, diakon och fastighetsansvarig. I miljögruppens fortsatta arbete är det bra om även dessa professioner blir representerade för att bredda både gruppens samlade kompetens och miljöarbetets förankring i församlingen. Vi vill uppmuntra till att i arbetet för hållbarhet särskilt slå vakt om alla anställdas, förtroendevaldas och ideellas möjligheter att komma med inspel, så att detta blir något som många känner ansvar för och ägandeskap över.

Uppföljning

I dokumentationen och i diplomeringssamtalet framkom tydligt att ert arbete har god styrfart och att former för uppföljning av arbetet finns. Dokumentationen berättar även om hur det fortsatta arbetet ska förankras och arbetas in i ordinarie processer i församlingen, vilket inbjuder till ett stabilt arbete. Avstämningar årligen samt varje kvartal är inplanerade. Kontakten med Stiftskansliets handläggare kommer att upprätthållas i det fortsatta miljödiplomeringsarbetet. Det är väsentligt att inarbeta goda rutiner för den interna uppföljningen och upprätthållandet av det kontinuerliga miljöarbetet.

Information

Kommunikation utgörs inte bara av mediala kanaler utan av hela verksamheten. Det är viktigt att få med miljöarbetet teologiskt i alla verksamheter, i GUDM etc. och det bör också synas i gudstjänsterna, Öppna förskolan, pensionärsträffarna, körerna o.s.v. På församlingens hemsida finns aktuell information på sidan "Vi arbetar för och med miljön". Den sidan skulle kunna utnyttjas ännu mer genom att exempelvis lista miljöåtgärder för varje verksamhetsområde och också omvänt, genom att på varje verksamhets sida beskriva vad som är miljöanpassat i verksamheten. Vi vill uppmana till

Revisionsrapport Miljödiplomering Fas 1, Vallentuna församling

att inkludera informatören i miljögruppen, för att säkra även denna koppling och kompetens.

Text att läsa upp vid diplomeringstillfället

Det sjuder av liv i er församling och i Församlingsbladet skriver ni om en ännu grönare vår, då ni är på väg att bli miljödiplomerade. Ni talar vidare om omsorg om skapelsen och att dela på resurser. Genom pilgrimsrörelsen har ni detta tänk nära och även att ni sedan länge är en Fairtrade-församling, visar på att ni agerar globalt i er vardag. Ni har en fantastisk själstuga där många själar och viljor kan mötas under enkelhet med en möjlighet att lära sig hållbarhet och att varje mänska är unik. Ja, kanske till och med fridlyst som ni talat om i de goda samtalen kring miljödiplomeringen.

I ert fortsatta arbete för hållbarhet, kommer ni att sätta nya mål att nå och möta nya hinder att övervinna. Ni har påbörjat en viktig vandring på hållbarhetens väg. Nyfikenhet väcks och nya idéer kommer att födas.

Hjälp varandra i församlingen, så orkar ni längre. Bär varandras bördor så uppfyller ni Kristi lag. Glöm inte att verksamheten är en viktig informationskanal i sig! Var stolta över vad ni redan gör och låt det synas!

Ni har också er fantastiska heltidsförskola med barn och personal som odlar grönsaker av olika slag och lär sig att vårda allt levande. Den andan vill ni också ska spridas och nå alla, liten som stor, i era olika verksamheter för undervisning och övrigt församlingsarbete.

Bär detta diplom som nu kommer att överräckas, med stolthet över vad ni redan har åstadkommit och låt det bli till en uppmuntran till vidare arbete för hållbar utveckling.

Vi som diplomerare önskar er Guds rika välsignelse i ert fortsatta arbete.

Susanne Ovsjö, Ylva Wahlström Ödmann och Millan Österberg